

4. poglavje: CILJI IN PROGRAMI UKREPOV

(osnutek ciljev in indikatorjev)

KLIMATSKE SPREMEMBE

programi / načrti	cilji	EU direktiva / mednarodna pogodba	Indikatorji
Klimatske spremembe			
Operativni program zmanjševanja emisij toplogrednih plinov (sprejet na Vladi RS, julij 2003)	<p>Zmanjšanje emisij toplogrednih plinov za 8 % v obdobju 2008-2012 glede na 1986</p> <ul style="list-style-type: none">- 12 % delež obnovljivih virov energije v celotni energetske oskrbi države do leta 2010- zmanjšanje energetske intenzivnosti (za 30 % do leta 2015 v primerjavi z letom 2000)- 2 % delež biogoriv v prometu do leta 2005 in 5,75 % do leta 2010- 16 % delež SPTE do leta 2012 v proizvodnji električne energije- 30 % nižja poraba energije v novih stavbah in možnost znižanja porabe energije v javnem sektorju za 15 % (Third Party Financing)- Vzpostavitev sistema izdelave evidenc emisij toplogrednih plinov- Vzpostavitev sistema za spremljanje izvajanja Operativnega programa zmanjševanja emisij toplogrednih plinov	<p>Kjotski protokol (1997)</p> <p>Bela knjiga (COM(97) 599, Energija za prihodnost, Obnovljivi viri energije</p> <p>Promocija biogoriv 2003/30/EC</p> <p>Promocija skupne proizvodnje toplote in elektrike (SPTE)</p> <p>Direktiva 2002/91/EC</p> <p>Odločba o mehanizmu monitoringa COM(2003)51 končna</p>	<ul style="list-style-type: none">- Emisije toplogrednih plinov- Padavine in temperature- Spreminjanje obsega ledenika- Energetska intenzivnost
Stratosferski ozon			

<p>Operativni program ravnanja s haloni (sprejet na Vladi RS, julij 2003)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - do 31. 12. 2003 dokončno prenehanje uporabe naprav in opreme, ki vsebuje halon in niso namenjeni nujni uporabi, - do 31. 3. 2004 objava seznama vzdrževalcev opreme, ki izpolnjujejo zahtevane pogoje za ravnanje z ozonu škodljivimi snovmi, - do 31.12. 2004 zajem halonov iz odpadnih naprav in opreme in okolju varno skladiščenje, - do 31.12. 2005 predvidena zamenjava z nadomestnimi sredstvi in prenehanje uporabe halonov za namene »nujne uporabe in predvidena dokončna odstranitev in uničenje halonov) 	<p>Ozonu škodljive snovi 2037/2000 ODS</p> <p>Dunajska konvencija (1985) in Montrealski protokol (1987)</p>	<p>- Poraba snovi, ki povzročajo tanjšanje ozonskega plašča</p>
<p>Operativni program ravnanja s lorofluorogljikovodiki (CFC) (sprejet na Vladi RS, julij 2003)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - do 31. 3. 2004 objava seznama vzdrževalcev opreme, ki izpolnjujejo zahtevane pogoje za ravnanje z ozonu škodljivimi snovmi, - do 31.12.2004 vpeljava ustreznih nadomestnih analiznih metod, ki ne temeljijo na uporabi CFC ter prenehanje uporabe obnovljenih CFC za vzdrževanje hladilnih naprav, proizvedenih pred 3.1.1998, - do 31.12.2005 predvideno prenehanje uvoza CFC in izdelkov zaradi potreb bistvenega pomena ter uporaba ustreznih MDI brez CFC, - do 31.12.2012 predviden dokončen zajem CFC iz hladilno zamrzovalnih in klimatskih naprav. 		

NARAVA IN BIOTSKA RAZNOVRSTNOST

programi / načrti	cilji	EU direktiva / mednarodna pogodba	Indikatorji
Narava in biotska raznovrstnost			
<p>Nacionalni program varstva narave:</p> <p>- Akcijski načrt k Strategiji ohranjanja biotske raznovrstnosti</p> <p>ključni del načrta je</p> <p>- implementacijski program Natura 2000</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Ohranjanje ekosistemov (zlasti obalnih in morskih, celinskih voda, barij in močvirij, gozdnih, podzemeljskih in v kmetijski krajini) na način ohranjanja ugodnega stanja habitatov kvalifikacijskih vrst in kvalifikacijskih habitatnih tipov na ekološko pomembnih območjih, v njih pa prednostno na posebnih varstvenih območjih (Natura 2000: 24% površine RS za SPA in 30% površine RS za pSCI) - Ohranjanje ugodnega stanja vseh domorodnih živalskih in rastlinskih vrst - Ohranjanje genske pestrosti <i>in-situ</i> in v primeru resne ogroženosti domorodnih vrst ohranjanje <i>ex situ</i> - Ohranjanje krajinske pestrosti - Ohranjanje naravnih vrednot - Učinkovito in usklajeno ohranjanje narave v zavarovanih območjih z upravljalskimi načrti in drugimi ukrepi - Vzpostavitev državnega sistema spremljanja stanja ohranjenosti narave 	<p>ZON</p> <p>Konvencija o biološki raznovrstnosti (1992) Akcijski načrti biotske raznovrstnosti COM(2001)162¹</p> <p>79/409/EEC 92/43/EEC</p>	<p>Biodiverzitetni index</p> <p>Zavarovana območja</p> <p>Ogrožene vrste</p>

¹ Biodiversity Action Plans in the areas of Conservation of Natural Resources, Agriculture, Fisheries, and Development and Economic Co-operation

Gozdovi			
- Implementacijski program	- vzpostavitev državne mreže za monitoring poškodovanosti gozdov (osutost, požari, gozdna tla, ponori)	Uredba EU o monitoringu poškodovanosti gozdov (3528/86) Forest Focus COM(2002)404	
Tla			
Državni program monitoringa onesnaženosti tal	- vzpostavitev državnega monitoringa tal (2004) (mreža 16x16 km oz. 8x8 km) in do 2008 zaključiti s pregledom stanja onesnaženosti tal	Towards a soil protection strategy COM(2002)179 final Konvencija o desertifikaciji (1994)	- Raba tal in pokrovnost - Onesnažena območja
GSO			
- Implementacijski program	- vzpostavitev sistema vnaprejšnjega obveščanja čezmejnega gibanja GSO - vzpostavitev sistema carinske kontrole, monitoringa in nadzora nad tranzitom GSO	Kartagenski Protokol o biološki varnosti h Konvenciji CBD	
- Implementacijski program	- zagotoviti identifikacijo, detekcijo in kvantitativno analizo GSO, sledljivost, označevanje, monitoring in nadzor nad ravnanjem z GSO (semena, krma, kmetijske rastline) - zagotoviti možnost proučevanja GSO s poudarkom na raziskavah o potencialnih tveganjih za okolje in zdravje ljudi - ozaveščanje potrošnikov, informiranje in participacija javnosti v postopkih odločanja	Life sciences and biotechnology - A Strategy for Europe (+ Action Plan) COM/2002/27 final	

	<ul style="list-style-type: none"> - zagotoviti nadaljni razvoj informacijskega sistema za področje biotehnologije 		
<p>- Impl. program: soobstoj gensko spremenjenih poljščin s konvencionalnim in ekološkim kmetovanjem</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zagotoviti možnost pridelave in soobstoja gensko spremenjenih poljščin s konvencionalnim in ekološkim kmetovanjem - implementacija ZRGSO - izvajanje metod in postopkov segregacije ter izkušenj dobre kmetijske prakse od semena do silosa in med transportom - zagotoviti detekcijo, identifikacijo in kvantitativno analizo materiala - proučiti ekonomsko upravičenost soobstoja - proučiti potrebo po kazenski odgovornosti za škodo - zagotoviti možnost proučevanja medsebojnih vplivov soobstoja s poudarkom na ekonomski upravičenosti pridelave in značilnostimi okolja - izdelati register soobstoja kot del registra za GSO - vzpostaviti informacijski sistema za izmenjavo podatkov (navezava na posredovalnico informacij za biološko varnost kot dela informacijskega sistema za področje biotehnologije) - zagotoviti participacijo znanstvene, strokovne in zainteresirane javnosti pri izdelavi implementacijskega programa 	<p>Soobstoj gensko spremenjenih poljščin s konvencionalnim in ekološkim kmetovanjem COM/2003/556/EC in sprememba direktive 2001/18/EC</p>	

Morsko okolje			
<p>Načrt ravnanja ob izjemnih dogodkih ob razlitju z nafto in kemikalijami za S Jadran</p> <p>- Zasnova nacionalnega programa organizacije službe in ravnanja v primeru izjemnih dogodkov na morju s posledicami onesnaženja</p> <p>Načrt upravljanja z obalo RS (UNEP MAP 2006)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ustaviti zmanjševanje biotske raznovrstnosti in uničevanje morskih habitatov do leta 2010; - zmanjšati emisije nevarnih snovi v morske ekosisteme in zmanjšati onesnaženje z ogljikovodiki; - odpraviti evtrofikacijo zaradi človeških vplivov do leta 2010; - odpraviti onesnaženje morskega okolja z odpadki do leta 2010. - Zmanjšati vplive na okolje zaradi pomorskega prometa - Izboljšati koordinacijo in sodelovanja med ustanovami, regionalnimi in globalnimi konvencijami, komisijami in sporazumi za zagotavljanje zastavljenih ciljev 	<p>Towards a strategy to protect and conserve the marine environment COM(2002)539 final</p> <p>Barcelonska konvencija Konvencije o zaščiti Mediteranskega morja pred onesnaženjem (1976)</p> <p>2000/59/EC odpadki iz ladij in luk</p> <p>Integrated Coastal Zone Management COM(97)744 COM(2000)545</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Hranila v obalnih vodah - Klorofil v somornici, obalni in morski vodi - Nenamerno izlitje nafte iz ladij

KAKOVOST ŽIVLJENJA (OKOLJE IN ZDRAVJE)

programi / načrti	cilji	EU direktiva	Indikatorji
Vode			
Nacionalni program upravljanja z vodami:			
<p>1. <u>Upravljanje z vodami:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - institucionalna organiziranost (vodna območja, javne službe) - načrti upravljanja z vodami <p>2. <u>Urejanje voda</u> – program uravnavanja vodnih količin</p> <p>3. <u>Varstvo voda</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - operativni program za zmanjšanje onesnaženosti voda določenih za zahtevano kakovost voda, ki jih je treba zavarovati ali izboljšati, da se omogoči: življenje rib in življenje lupinarjev; - kopalne vode; - operativni program oskrbe s pitno vodo (vzpostavitev vodovarstvenih območij) <p>4. <u>Raba vode</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - trajnostna raba vode - ekonomske cene vode (program ukrepov) 	<ul style="list-style-type: none"> - integracija koncepta Evropske politike na področju upravljanja voda v ostale sektorske politike - doseganje dobrega stanja voda do 2015 - prilagoditev in posodobitev hidrološkega monitoringa in izboljšanje hidrološkega napovedovanja - izboljšanje stanja vodnih količin površinskih in podzemnih voda – akcijski načrt - zmanjševanje poplavne ogroženosti – akcijski načrt - določitev statusa ogroženega območja - začasna ogroženost zaradi nizkega hidrološkega stanja - zagotavljanje javne vodooskrbe za sisteme ki oskrbujejo > 50 ljudi (količinske in kakovostne) - do konca leta 2005 prevzeti in na novo določiti vsa vodovarstvena območja po novi metodologiji - doseganje trajnostne rabe vode in ekonomske cene 	<p>2000/60/EC krovnna direktiva</p> <p>78/659/EEC - ribe 79/923/EEC - lupinarji</p> <p>2000/60/EC krovnna direktiva in 75/440/EEC ter 80/68/EEC</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Letni nivo podtalnic - Letni rečni odtok - BPK in amoniak v vodotokih - Nevarne snovi v morskih organizmih - Kakovost kopalnih voda - Kakovost pitne vode - Index rabe vode

<p>Program državnega monitoringa kakovosti voda</p>	<ul style="list-style-type: none"> - vzpostavitev reprezentativne državne mreže merilnih mest za ugotavljanje kakovosti površinskih in podzemnih voda na skupno okoli 300 merilnih mestih - priprava programov monitoringov do 22. decembra 2006 in izvedba preglednega monitoringa najkasneje v letu 2007 - klasifikacija stanja kakovosti voda in določitev vodnih teles površinskih in podzemnih voda, ki ne dosegajo dobrega stanja - priprava programov ukrepov do leta 2009, na podlagi katerih bomo dosegli dobro stanje kakovosti voda do leta 2015 	<p>2000/60/EC krovnna direktiva</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Kakovost vodotokov - Hranila v rekah - BOD in amoniak v rekah - Fosfor v jezerih - Pesticidi v podzemnih vodah - Nitrati v podzemnih vodah
<p>Operativni program odvajanja in čiščenja komunalnih odpadnih in padavinskih voda</p> <p>Obstoječa programa: Odlok I – 94/99 in Odlok II. – 109/01</p>	<p>Zagotoviti ustrezno zbiranje, odvajanje in čiščenje komunalnih odpadnih voda:</p> <ul style="list-style-type: none"> - < 100.000 PE do 2005 - 15.000 – 100.000 PE do 2010 - 2.000 – 15.000 PE 2015 - < 10.000 PE na občutljivih območjih do 2008 	<p>91/271/EEC komunalne odpadne vode</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Čiščenje odpadnih voda - Hranila v rekah
<p>Operativni program za uresničevanje ukrepov v zvezi z varstvom voda pred onesnaženjem z nitrati</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zagotavljanje ustreznega skladiščenja živinskih gnojil v obdobjih prepovedi vnosa (izgradnja skladiščnih kapacitet) - vključitev izplačil za izpolnjevanje zahtev Nitratne direktive v Program razvoja podeželja (2004-2006) - doseči padajoči trend vsebnosti nitratov v podzemnih vodah na vseh vodonosnikih in znižanje deleža merilnih mest, kjer je mejna vrednost presežena pogosto (25 – 50 %) ali zelo pogosto (več kot 50 %) 	<p>91/676/EEC nitratna direktiva</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Izvajanje nitratne direktive - Nitrati v podzemnih vodah - Poraba mineralnih gnojil - Bilanca hranil

<p>Programi zmanjševanja onesnaženja celinskih voda s prednostnimi snovmi in z ostalimi onesnaževali</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Ustavitev oz. postopno odpravljanje odvajanja, emisij ali uhajanja prednostno nevarnih snovi do leta 2020 - Doseganje dobrega kemijskega stanja površinskih voda do leta 2015 (= doseganje ciljev kakovosti za prednostne snovi) - Določitev standardov kakovosti površinskih voda za ostala onesnaževala - Doseganje dobrega ekološkega stanja oz. doseganje ciljev kakovosti za ostala onesnaževala do leta 2015 	<p>2000/60EC krovna direktiva in 76/464/EEC nevarne snovi ter hčerinske direktive</p>	<p>- Kakovost vodotokov</p>
<p>Program zmanjševanja onesnaževanja s tetrakloroetilenom iz naprav za kemično čiščenje tekstilij</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Vzpostavitev spremljanja stanja površinskih voda za prednostne snovi in ostala onesnaževala v okviru državne mreže merilnih mest do leta 2006 - Doseganje mejnih emisijskih vrednosti za emisije tetrakloroetilena v kemičnih čistilnicah in uporaba najboljših dostopnih tehnologij za kemično čiščenje do leta 2007 - Identifikacija virov in ugotavljanje stanja do konca leta 2005 - Spremljanje emisij in nadzor nad ravnanjem z odpadnim tetrakloroetilenom (odstranjevanje kontaktne vode in drugih nevarnih odpadkov) - 2006 do 2007 	<p>86/280/EEC nevarne snovi in 1999/13/EC VOC direktiva</p>	
<p>Operativni program za zmanjševanje emisij iz razpršenih virov živega srebra</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Zmanjšanje onesnaževanja z živim srebrom (vzpostavitev sistema za zbiranje amalgamov iz zobozdravstvenih ordinacij) 	<p>84/156/EEC nevarne snovi</p>	

Zrak	Cilji		Indikatorji
	<ul style="list-style-type: none"> - ne-preseganje mejnih imisijskih in emisijskih vrednosti - razvoj sistema zbiranja informacij, modeliranja in napovedovanja 	Clean Air For Europe programme (CAFE Programme COM(01)245) Towards a Thematic Strategy for Air Quality (2004)	
Program državnega monitoringa kakovosti zraka	<ul style="list-style-type: none"> - vzpostavitev reprezentativne državne mreže merilnih mest za ugotavljanje kakovosti zunanje zraka - zagotavljanje recipročne izmenjave podatkov znotraj območja EU 	96/62/EC krovna direktiva Council decision 97/101/EC	
Implementacijski program uredbe o ukrepih za ohranjanje in izboljšanje kakovosti zunanje zraka (52/02)	<p>Doseganje mejnih oz. ciljnih vrednosti za:</p> <ul style="list-style-type: none"> - NO_x do 2001 - SO₂ in PM10 do 2005 - NO₂ in Pb do 2010 - CO do 2005 - benzen do 2010 - ozon do 2010 <p>po območjih (v RS so 4 območja in dve poseljeni območji – aglomeraciji)</p>	96/62/EC krovna direktiva in hčerinske direktive: 1999/30/EC 2000/69/EC 2002/3/EC	Pogostost prekoračitev mejnih vrednosti: <ul style="list-style-type: none"> - ozon - SO₂ - NO₂ - PM10
Operativni program zmanjševanja emisij v zrak	<p>Zmanjšanje nacionalnih emisij za SO₂, NO_x, HOS in NH₃ do leta 2010:</p> <ul style="list-style-type: none"> - SO₂ – z 71 kt v 2002 na 27 kt v 2010 - NO_x – z 58 kt v 2002 na 45 kt v 2010 - HOS – na 40 kt v 2010 (38 kt v 2002) - NH₃ – na 20 kt v 2010 (19 kt v 2002) 	2001/81/EC (NEC) Goethenburški protokol (1999)	<ul style="list-style-type: none"> - Emisije SO₂ - Emisije NO₂ - Emisije NH₃ - Emisije NMVOC <p>(vse tudi po panogah)</p>
Operativni program zmanjševanja emisij v zrak iz velikih kurilnih naprav	<ul style="list-style-type: none"> - zmanjševanje emisij SO₂, NO_x, CO in prahu iz starih in obstoječih velikih kurilnih naprav v Sloveniji, - zagotavljanje, da skupne letne množine emisij SO₂, NO_x, CO in prahu iz vseh naprav ne bodo presežene 	2001/80/EC LCP C(2003)9	

	(do 1.1.2008)		
Kemikalije			
Implementacijski program	<ul style="list-style-type: none"> - nadomeščanje in opuščanje rabe nevarnih snovi - ravnanje s kemikalijami, ki bo do leta 2020 privedlo do ukinitve uporabe in proizvodnje kemikalij, ki škodljivo vplivajo na zdravje ljudi in okolje - pridobivanje novih in dodatnih podatkov o nevarnih lastnostih snovi in njihovih učinkih za ljudi in okolje za potrebe registracije - spremljanje uporabe snovi in pripravkov in izdelava kemijskih varnostnih analiz in poročil - sodelovanje z dobavitelji snovi in zagotavljanje celovitih ocen in ukrepov za zmanjševanje tveganja - evaluacija snovi in priprava prioriteten seznamov snovi-kandidatov podrobnejše ocene - vzpostavljanje administrativno-nadzornega sistema v okviru URSK za nadzor in izvajanje nove kemijske zakonodaje - vzpostavitev strokovno-svetovalnih služb za pomoč proizvajalcem, uvoznikom in uporabnikom snovi pri izvajanju kemijske zakonodaje 	<p>White Paper on the Strategy for a future Chemicals Policy COM(2001)88</p> <ul style="list-style-type: none"> - REACH system 	
Operativni program prepovedi ali omejitve proizvodnje, dajanja v promet in uporabo ter zmanjševanja izpustov obstojnih organskih onesnaževal ter ukrepov	<ul style="list-style-type: none"> - prepoved proizvodnje, dajanja v promet in uporabe snovi iz Priloge I² (same snovi, v pripravkih ali kot del proizvodov) - omejitev proizvodnje, dajanja v promet in uporabe snovi iz Priloge II³ (same snovi, v pripravkih ali kot del proizvodov) 	<p>Stockholmska konvencija o obstojnih organskih onesnaževalih – POPs in POPs protokol h konvenciji CLTRAP</p>	

² Seznam snovi iz Priloge I: aldrin, klordan, dieldrin, endrin, heptaklor, heksaklorbenzen, mireks, toksafen, poliklorirani bifenil (PCB)

³ Seznam snovi iz Priloge II: DDT

glede odpadkov, ki take snovi vsebujejo	<ul style="list-style-type: none"> - vzpostavitev nadzora uporabe in upravljanja z prijavljenimi zalogami (> 100 kg) in odpadki (Priloga IV⁴) - popis in nadzor nad izpusti za D/F, HCB, PAH in PCB pri sežiganju 	Uredba o obstojnih organskih onesnaževalih (predlog EU)	
<p>Ukrepi za zmanjšanje tveganja zaradi uporabe pesticidov in odvisnosti od njihove uporabe</p> <p>(ukrepi so del načrtov upravljanja povodij pod okriljem WFD, lahko pa tudi del programa razvoja podeželja pod okriljem CAP)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zmanjšati nevarnost in tveganje uporabe pesticidov na okolje in vodno okolje - izboljšati kontrolo uporabe pesticidov - zamenjava nevarnih aktivnih sestavin pesticidov z manj nevarnimi - promocija kmetovanja ob zmanjšani uporabi pesticidov ali brez njihove uporabe - transparenten sistem monitoringa in poročanja o uspehih doseganja ciljev strategije in razvoj ustreznih indikatorjev 	Towards a Thematic Strategy on the Sustainable Use of Pesticides COM(2002)349 final	- Poraba sredstev za varstvo rastlin
Hrup in elektromagnetno sevanje			
Operativni program varstva pred hrupom (karte obremenjenosti s hrupom in načrti ukrepov za zmanjšanje hrupa)	<ul style="list-style-type: none"> - Določitev stopnje izpostavljenosti prebivalstva okoljskemu hrupu z ustreznimi metodami ocenjevanja in sicer: <ul style="list-style-type: none"> - <i>do 2007:</i> <ul style="list-style-type: none"> - za aglomeracije z več kot 250.000 prebivalci - za kraje blizu glavnih cest z več kot 6 mio prevozov letno - za kraje blizu glavnih železnic z več kot 60.000 prevozov - za kraje blizu glavnega letališča - <i>do 2012:</i> <ul style="list-style-type: none"> - za aglomeracije z več kot 100.000 prebivalci - za kraje blizu glavnih cest z več kot 3 mio prevozov letno - za kraje blizu glavnih železnic z več kot 30.000 	2002/49/EC okoljski hrup 2000/14/EC hrup strojev Long-term EU Strategy on noise (deklaracija)	

⁴ Seznam iz Priloge IV

	<p>prevozov</p> <ul style="list-style-type: none"> - Določitev mirnih območij v strnjenih naseljih - Določitev ocenjenega števila bivališč, ki so izpostavljena čezmernim ravnom hrupa - Določitev ocenjenega števila ljudi, ki so izpostavljeni čezmernim ravnom hrupa - Trajno zmanjšanje števila ljudi, ki so prizadeti s čezmernim hrupom. - z zmanjšanjem hrupa glavnih virov - cestnega prometa - z zmanjšanjem hrupa iz posameznih virov - oprema na prostem in industrijska oprema 		
Elektromagnetno sevanje - implementacijski program	<ul style="list-style-type: none"> - priprava kart obremenjenih območij z elektromagnetnim sevanjem (do 2005) 	Priporočila EU elektromagnetnem sevanju	
Urbano okolje			
	<ul style="list-style-type: none"> - promocija Lokalnih Agend 21; - spodbujanje javnega prometa v mestih; - razvoj (prevzem) indikatorjev urbanega okolja - preprečevanje degradacije okolja na urbanih območjih 	<p>Decision 1411/2001/EC (promotion)</p> <p>Towards a Thematic Strategy on the Urban Environment</p>	- indikatorji urbanega okolja
Akcijski program »Okolje & zdravje« 2004–2010	<ul style="list-style-type: none"> - razvoj informativnih indikatorjev okolje -zdravje (hrup, voda, varna hrana, zrak, promet, alergije in astma) - razvoj standariziranih metod biomonitoringa ter monitoringa dioksinov, PBCjev, težkih kovin, kemikalij, itd. - razvoj standariziranih analitskih metod za ocenjevanja vplivov izbranih indikatorjev na zdravje izbrane populacije - razvoj informacijskega sistema za izmenjavo podatkov o indikatorjih okolje-zdravje 	A European Environment and Health Strategy COM(2003)338 final	- indikatorji okolje-zdravje

ODPADKI, RABA NARAVNIH VIROV IN INDUSTRIJSKO ONESNAŽEVANJE

programi / načrti	cilji	EU direktiva / mednarodna pogodba	Indikatorji
Odpadki			
	<ul style="list-style-type: none"> - zapiranje krožnih snovnih tokov v smislu definiranja in obravnave življenjskih ciklusov virov in dobrin z opredelitvijo optimalnih deležev uporabe in predelave odpadkov na osnovi cost-benefit analiz - zmanjševanje količin odpadkov z integracijo proizvodnih in porabniških vzorcev in navad, življenjskih navad, tehnoloških izboljšav, ekonomskih aktivnosti in ukrepov, demografskih sprememb z namenom jasne opredelitve povezanosti in medsebojnih interakcij med: <ul style="list-style-type: none"> - nastajanjem in preprečevanjem nastajanja odpadkov, upravljanja z viri in integralno gospodarsko politiko - z upoštevanjem in vključevanjem parcialnih usmeritev in ciljev kot so kemikalije, IPPC, motorna vozila, elektro in elektronska oprema in podobno. - promocija preprečevanja nastajanja odpadkov, promocija predelave (reciklaže) odpadkov, postavitve manjkajočih standardov in deležev predelave odpadkov - zmanjševanje vplivov na okolje (predvsem v povezavi z odlaganjem odpadkov: emisije TGP, izcedne vode), prenos odgovornosti za odpadke oziroma izrabljen proizvod na proizvajalce, uvajanje ekonomskih instrumentov (okoljskih taks) 	<p>Towards a thematic strategy on the prevention and recycling of waste COM(2003)301 final</p>	
Operativni program ravnanja z nevarnimi odpadki (bilance, pretok , infrastruktura)	Zagotoviti zadostnost infrastrukture za ravnanje z nevarnimi odpadki (zbiranje, razvrščanje, obdelava, predelava, odstranjevanje) po prioritetenem vrstnem redu: v povezavi z obstoječo infrastrukturo v članicah EU in lastno	75/442/EEC in 91/156/EEC krovna direktiva 91/689/EEC – nevarni	<ul style="list-style-type: none"> - Nastajanje nevarnih odpadkov - Uvoz in izvoz

	infrastrukturo pogojeno z uporabo kapacitet v članicah EU (zbiranje, začasno skladiščenje in podobno) ali pomanjkanja takih kapacitet v EU	odpadki	nevarnih odpadkov
Operativni program odstranjevanja odpadkov s strategijo zmanjševanja biorazgradljivih odpadkov z odlaganjem	<ul style="list-style-type: none"> - v postopke pred odstranjevanjem odpadkov usmeriti vsaj 55% ali več od nastalih količin komunalnih odpadkov in jih (v neto iznosu) snovno izrabiti vsaj 42% ali več, - izločiti vse kuhinjske odpadke in jih biološko predelati - obdelati preostanke odpadkov tako, da vsebnost TOC ne bo presegala 5% - termično obdelati preostanke odpadkov, kjer mejne vrednosti 5% TOC z drugimi postopki ni mogoče doseči in tiste organske odpadke pri katerih je taka obdelava nujna - zmanjšati količine odloženih bioodpadkov od 47% v strukturi odloženih odpadkov na 16% do leta 2013 ali 2015, oziroma v povprečju 5% letno - zmanjšati potencial nastajanja in emisij TGP za 1162 kt CO₂ ekvivalentov do leta 2012 	99/31/EC odlaganje odpadkov kompostna direktiva – predlog (2nd draft)	- Odloženi nenevarni odpadki
Operativni program zbiranja komunalnih odpadkov	<ul style="list-style-type: none"> - postavitve zbiralnic za ločene frakcije komunalnih odpadkov na vsakih 500 prebivalcev v strnjenih območjih poselitve - postavitve zbirnih centrov za zbiranje ločenih frakcij komunalnih odpadkov po prinašalnem sistemu praviloma v vsaki občini, na vsakem območju strnjene poselitve z več kot 8.000 prebivalci in v večjih poselitvenih aglomeracijah na vsakih 80.000 prebivalci - vzpostavitev zbiralnic nevarnih frakcij komunalnih odpadkov na vsakem območju strnjene poselitve z več kot 25.000 prebivalci in v večjih poselitvenih aglomeracijah na vsakih 60.000 prebivalcev - vzpostaviti dopolnilni sistem zbiranja ločenih frakcij 	99/31/EC odlaganje odpadkov	- Nastajanje komunalnih odpadkov

	<p>komunalnih odpadkov s premičnimi zbiralnici</p> <ul style="list-style-type: none"> - vzpostaviti sistem zbiranja organskih kuhinjskih odpadkov iz gostinstva in gospodinjstev ter njihovo biološko predelavo, - zagotoviti biološko predelavo bioloških kuhinjskih odpadkov iz gospodinjstev v hišnih kompostnikih, v malih komunalnih kompostarnah na območjih poselitve z več kot 10 prebivalci/ha in več kot 500 prebivalci ter prevzemanje in zagotavljanje biološke predelave na gosteje poseljenih in večjih območjih 		
Operativni program ravnanja z embalažo ⁵	<ul style="list-style-type: none"> - 50 % predelave skupne mase odpadne embalaže do konca leta 2007 (od tega 25 % skupne mase naslednjih materialov: papir in lepenka, plastika, les, kovine in steklo in od tega najmanj 15 % mase posameznega materiala) 	94/62/EC - embalaža	
Operativni program ravnanja z odpadnimi olji ⁶	<ul style="list-style-type: none"> - v obdobju do konca leta 2006 nadgradnja obstoječega sistema ravnanja z odpadnimi olji v Sloveniji, tj. postavitev dodatnih objektov za prevzemanje in zbiranje odpadnih olj z namenom povišanje stopnje evidentiranih količin zbranih odpadnih olj s sedanjih 35% na 50% nastalih količin odpadnih olj oziroma bo letna količina zbranih odpadnih olj večja od 30 % letne količine prodanih mazalnih olj. - dokončna sanacija odlagališč gudrona v Pesnici, Studencih in Bohovi, ureditev odlagališča nevarnih odpadkov v Metavi, sanacija odlagališča Globovnik, sanacija odlagališč komunalnih odpadkov, ki se bodo v okviru regijskih konceptov ravnanja s komunalnimi odpadki zaprla do leta 2008, ter sanacija drugih starih bremen. 	75/439/EEC – odpadna olja	- Odpadna olja

⁵ Odlok o operativnem programu ravnanja z embalažo in odpadno embalažo za obdobje 2002-2007 (Uradni list RS, 29/02)

Operativni program ravnanja z baterijami in akumulatorji ⁷	<ul style="list-style-type: none"> - Do konca 2006 prepoved trženja baterij s presežno dopustno vsebnostjo težkih kovin, - uvajanje posebnega označevanja baterij, - Uvajanje sistema celovitega ravnanja z odpadnimi baterijami in akumulatorji, s poudarkom na prepuščanju odpadnih baterij in akumulatorjev, ki vsebujejo nevarne snovi, na prevzemnih mestih pri trgovcih, njihovo nadaljnjem ločenem zbiranju, recikliranju, predelavi in odstranitvi ostankov predelave, ter vzpostavitev evidence baterij in akumulatorjev, ki jih uvozniki in proizvajalci dajejo na trg Republike Slovenije. 	91/157/EEC – baterije in akumulatorji	
Operativni program ravnanja s PCB/PCT ⁸	<ul style="list-style-type: none"> - do leta 2010 odstraniti PCB polnitve in dekontaminirati PCB naprave, če je koncentracija PCB v polnitvah večja od 500 mg/kg <p>(v povezavi s tem celovit pregled nad PCB napravami, dekontaminiranimi PCB napravami in morebitno skladiščenimi PCB odpadki, nad objekti za vmesno skladiščenje in za druge potrebne manipulacije zaradi prevoza v odstranjevanje, zagotoviti za okolje sprejemljivo dekontaminacijo, prevoz, izvoz in odstranjevanje (z izdajo ustreznih dovoljenj) za opravljanje dejavnosti na področju ravnanja z nevarnimi odpadki, zagotoviti zamenjavo PCB olj ali s PCB kontaminiranih olj zaradi zmanjšanja tveganja za okolje in zdravje ljudi, zagotoviti zanesljivo in mednarodno primerljivo izvajanje analiz PCB odpadkov in izdelati načrt za zbiranje in odstranjevanje opreme, ki vsebuje manj kot 5 dm³ PCB)</p>	96/59/EEC PCB/PCT	
Operativni program ravnanja z blatom čistilnih naprav	Opredelitev ravnanja z blati čistilnih naprav ob njihovih pričakovanih naraščajočih količinah in sicer:	86/278/EEC – blato čistilnih naprav	

⁶ Operativni program ravnanja z odpadnimi olji (2003-2006)

⁷ Operativni program ravnanja z baterijami in akumulatorji za obdobje 2003-2006

⁸ Operativni program odstranjevanja PCB/PCT (2003-2006)

	<ul style="list-style-type: none"> - v največji možni meri obdelava blata in ponovna uporaba (npr. kompostiranje) - odstranjevanje za blata neprimerne kvalitete 		
Implemetacijski program zmanjševanja in preprečitve obremenjevanja okolja za proizvodnjo TiO ₂ – Cinkarna Celje	<ul style="list-style-type: none"> - V obdobju do konca leta 2006 dokončna sanacija obstoječih odlagališč mokre sadre in istočasen prehod na novo tehnologijo, tj. suhega odlaganja sadre 	78/176/EEC – TiO ₂ 82/883/EEC, 92/112/EEC	
Operativni program ravnanja z odpadki, ki vsebujejo azbest	<ul style="list-style-type: none"> - zmanjševanje in preprečevanje emisije azbestnih vlaken v okolje pri ravnanju z odpadki, ki vsebujejo azbest 		
Operativni program ravnanja z gradbenimi odpadki	<p>V obdobju do konca 2007 vzpostavitev in delovanje učinkovitega sistema ravnanja z gradbenimi odpadki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ločeno zbiranje na mestu nastanka in ponovno uporabo gradbenih odpadkov (vsaj 30 % nastalih gradbenih odpadkov), - snovno predelavo (recikliranje) in uporabo pridobljenih gradbenih materialov (vsaj 40% nastalih gradbenih odpadkov) - sežiganje oziroma uporabo kot gorivo lesa v gradbenih odpadkih - ponovno uporabo gradbenih odpadkov iz zemeljskih izkopov v višini okrog 30 % nastalih gradbenih odpadkov iz zemeljskih izkopov, - uporabo preostanka gradbenih odpadkov po predelavi (okrog 20 %) in gradbenih odpadkov iz zemeljskih izkopov (okrog 50 %), in - odlaganje neuporabnih preostankov gradbenih odpadkov (do 10 %) in gradbenih odpadkov iz zemeljskih izkopov (do 20 %) na odlagališčih inertnih odpadkov oziroma na obstoječih odlagališčih nenevarnih odpadkov. 		

Implementacijski program ravnanja z izrabljenimi motornimi vozili	<ul style="list-style-type: none"> - zagotoviti enotni sistem zbiranja na celotnem območju RS in 100% zajem izrabljenih motornih vozil (1.5.2004) - doseganje deležev ponovne uporabe, predelave, reciklaže in zahtevanih rokov iz 2000/53/EC - doseganje zahtevanih rokov iz 2000/53/EC - upoštevanje ravnanja z nevarnimi snovmi 	2000/53/EC izrabljena motorna vozila	
Implementacijski program ravnanja z izrabljenimi avtomobilskimi gumami	<ul style="list-style-type: none"> - vzpostavitev enotnega sistema zbiranja na celotnem območju RS - preprečevanje neustreznega odlaganja - hkratno zagotavljanje treh možnosti končne dispozicije (termična predelava, snovna predelava, izvoz) 		
Implementacijski program ravnanja z odpadno električno in elektronsko opremo	<ul style="list-style-type: none"> - vzpostavitev sistema zbiranja na celotnem območju RS - do 31.12.2007 doseči 4 kg na prebivalca/leto - doseči deleže ponovne uporabe, predelave in reciklaže iz 2002/96/EC - doseči zahtevane roke iz 2002/96/EC do 31.12.2007 - upoštevati ravnanje z nevarnimi snovmi iz 2002/95/EC 	2002/95/EC in 2002/96/EC WEEE	
Naravni viri			
Operativni program rabe naravnih virov	<ul style="list-style-type: none"> - raba obnovljivih ali neobnovljivih naravnih virov, ki ne presega nosilne sposobnosti okolja - prekinitev povezave (decoupling) rabe virov in ekonomske rasti (izboljšanje učinkovitosti rabe virov) - pregled učinkovitosti okoljskih ukrepov in vpliv subvencij v odnosu do naravnih virov in odpadkov - promocija in spodbujanje proizvodnje in tehnik ki so okoljsko učinkovitejši in trajnostno rabo materialov, energije, vode in drugih virov 	Towards a Thematic Strategy on the Sustainable Use of Natural Resources COM(2003)572 final	- Raba naravnih virov in snovni pretok

	- razvoj in implementacija instrumentov (raziskave, razvoj, ekonomski instrumenti, dobra praksa, indikatorji)		
Industrijsko onesnaževanje			
Implementacijski program uvajanja najboljših razpoložljivih tehnologij (BAT) v industrijske obrate	- zmanjševanje onesnaženja in porabe energije iz velikih industrijskih obratov	96/61/EEC IPPC	
Implementacijski program za določbe smernic na področju urejanja virov večjega tveganja	- preprečiti industrijske nesreče in zmanjšati njihove posledice	96/82/EC Seveso II	